

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра теоретического и славянского языкознания

Аннотация к дипломной работе

**«Терминология информационных технологий и интернета
в болгарском и русском языках:
сходства и различия в типах обозначений»**

Борель Юлия Александровна

специальность «Славянская (болгарская и русская) филология»

Научный руководитель:
доктор филологических наук,
профессор Мечковская Нина Борисовна

Минск, 2019

РЕФЕРАТ

Структура и объём дипломной работы: в работе 3 главы, 1 таблица, 2 приложения, библиографический список насчитывает 40 позиций; объём работы 67 страниц.

Ключевые слова: БОЛГАРСКИЕ И РУССКИЕ ТЕРМИНЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ИНТЕРНЕТА, ЗАИМСТВОВАНИЯ, МОРФЕМНАЯ ДЕРИВАЦИЯ, СИНТАКСИЧЕСКАЯ ДЕРИВАЦИЯ, СЕМАНТИЧЕСКИЕ И СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ КАЛЬКИ.

Объект и материал исследования: 100 болгарских и 100 русских терминов информационных технологий и интернета.

Предмет исследования: сходства и различия болгарских и русских лексических единиц, относящихся к сфере информационных технологий и интернета в аспекте способов обозначения понятий информационных технологий.

Цели: 1) Охарактеризовать исследования по терминологии информационных технологий в болгарском и русском языках; определить основные направления и проблематику лингвистических исследований по ИТ; выявить различия между болгарскими и русскими исследованиями в составе и интенсивности разработки тех или иных тем. 2) Выявить ономаσιологические классы интернет-компьютерных терминов в обоих языках. 3) Охарактеризовать способы образования компьютерных терминов, с различением следующих видов деривации: морфемная деривация, семантическая деривация, синтаксическая (фразеологическая) деривация, семантические и словообразовательные кальки.

Методы: лексический анализ словарных дефиниций, ономаσιологический анализ интернет-обозначений, словообразовательный анализ дериватов, семантический анализ английских прототипов заимствованных терминов.

Результаты исследования: 1) В болгарской и русской компьютерной терминологии ключевое место занимают английские заимствования, при этом в рассмотренной русской терминологии их удельный вес выше, чем в болгарской (75 % и 61 % соответственно). 2) Второе по численности место в интернет-терминологии обоих языков занимает словообразовательное и семантическое калькирование (26 % в болгарском и 13 % в русском языке). 3) Как в русской, так и в болгарской интернет-терминологии широко представлена лексика профессионального ИТ-сленга, которая обычно воспринимается говорящими как культурно более приемлемая, чем сленг других профессий. При этом в исследованной русской терминологии сленгизмы представлены несколько шире, чем в болгарской.

Актуальность исследования обусловлена активным развитием интернет-компьютерной терминологии в болгарском и русском языках и потребностями их более полного изучения в целях преподавания, лексикографического представления и переводческой практики. Дипломная работа может быть использована при сопоставительном изучении болгарской и русской терминологии и процессов заимствования в двух языках.

РЭФЕРАТ

Структура і аб'ём дыпломнай працы: у працы 3 раздзелы, 1 табліца, 2 дадатка, бібліяграфічны спіс налічвае 40 пазіцый; аб'ём працы 67 старонак.

Ключавыя словы: БАЛГАРСКІЯ І РУСКІЯ ТЭРМІНЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ І ІНТЭРНЭТУ, ЗАПАЗЫЧАННІ, МАРФЕМНАЯ ДЭРЫВАЦЫЯ, СІНТАКСІЧНАЯ ДЭРЫВАЦЫЯ, СЕМАНТЫЧНЫЯ І СЛОВАЎТВАРАЛЬНЫЯ КАЛЬКІ.

Аб'ект даследавання: 100 балгарскіх і 100 рускіх тэрмінаў інфармацыйных тэхналогій і інтэрнэту.

Прадмет даследавання: падабенства і адрозненні балгарскіх і рускіх лексічных адзінак, якія адносяцца да сферы інфармацыйных тэхналогій і інтэрнэту ў аспекце спосабаў абазначэння паняццяў інфармацыйных тэхналогій.

Мэты: 1) Ахарактарызаваць даследаванні па тэрміналогіі інфармацыйных тэхналогій у балгарскай і рускай мовах; вызначыць асноўныя напрамкі і праблематыку лінгвістычных даследаванняў па ІТ; выявіць адрозненні паміж балгарскімі і рускімі даследаваннямі ў складзе і інтэнсіўнасці распрацоўкі тых ці іншых тэм. 2) Выявіць анамасіялагічныя класы інтэрнэт-кампутарных тэрмінаў у абедзвюх мовах. 3) Ахарактарызаваць спосабы утварэння кампутарных тэрмінаў, з распазнаваннем наступных відаў дэрывацыі: марфемная дэрывацыя, семантычная дэрывацыя, сінтаксічная (фразеалагічная) дэрывацыя, семантычныя і словаўтваральныя калькі.

Метады: лексічны аналіз слоўнікавых дэфініцый, анамасіялагічны аналіз інтэрнэт-пазначэнняў, словаўтваральны аналіз дэрыватаў, семантычны аналіз ангельскіх прататыпаў запазычаных тэрмінаў.

Вынікі даследавання: 1) У балгарскай і рускай кампутарнай тэрміналогіі ключавое месца займаюць ангельскія запазычанні, пры гэтым у разгледжанай рускай тэрміналогіі іх удзельная вага вышэй, чым у балгарскай (75 % і 61 % адпаведна). 2) Другое па колькасці месца ў інтэрнэт-тэрміналогіі абедзвюх моў займаюць словаўтваральныя і семантычныя калькі (26 % у балгарскай і 13 % у рускай мове). 3) Як у рускай, так і ў балгарскай інтэрнэт-тэрміналогіі шырока прадстаўлена лексіка прафесійнага ІТ-слэнгу, якая звычайна ўспрымаецца гаворачымі як культурна больш прымальная, чым слэнг іншых прафесій. Пры гэтым у даследаванай рускай тэрміналогіі слэнгізмы прадстаўлены некалькі шырэй, чым у балгарскай.

Аktуальнасць даследавання абумоўлена актыўным развіццём інтэрнэт-кампутарнай тэрміналогіі ў балгарскай і рускай мовах і патрэбамі іх больш поўнага вывучэння ў мэтах выкладання, лексікаграфічнага прадстаўлення і перакладчыцкай практыкі. Дыпломная праца можа быць выкарыстана пры супастаўляльным вывучэнні балгарскай і рускай тэрміналогіі і працэсаў запазычання ў двюх мовах.

SUMMARY

The structure and scope of the thesis: in this work, 3 chapters, 1 table, 2 appendices, bibliography consists of 40 positions; the amount of work 67 pages.

Keywords: BULGARIAN AND RUSSIAN TERMS OF INFORMATION TECHNOLOGY AND THE INTERNET, BORROWINGS, MORPHEMIC DERIVATION, SYNTACTIC DERIVATION, SEMANTIC AND WORD-FORMATIVE TRACINGS.

The object and material of the research: 100 Bulgarian and 100 Russian terms of information technology and the Internet.

The subject of research: similarities and differences between Bulgarian and Russian lexical units relating to the field of information technology and the Internet in the aspect of ways to express the concepts of information technology.

The objective of the research: 1) to characterize studies in the terminology of information technologies in the Bulgarian and Russian languages; to determine the main directions and perspectives of linguistic research on it; to identify the differences between Bulgarian and Russian studies in the composition and intensity of development of particular topics. 2) to identify the onomasiological classes of computer terms in both languages. 3) to describe the methods of forming computer terms with distinguishing the following types of derivation: morphemic derivation, semantic derivation, syntactic (phrasal) derivation, semantic and word-formative tracings.

Methods: lexical analysis and dictionary definitions, onomasiological analysis of symbols, word-formation analysis of derivatives, the semantic analysis of the English prototypes of the borrowed terms.

The results of the study: 1) In Bulgarian and Russian computer terminology the key place is occupied by the English borrowings in the Russian terminology are considered, their share is higher than in Bulgarian (75% and 61 %, respectively).

2) The second largest place in the Internet terminology in both languages is derivational and semantic calques (26% in the Bulgarian and 13% in the Russian language).

3) Both in Russian and Bulgarian Internet vocabulary professional slang is widely presented, as usually perceived by speakers as more culturally acceptable than slang of other professions. Moreover, examined Russian slang terminology is presented somewhat broader than Bulgarian.

The relevance of the study is due to active development of Internet and computer terminology in Bulgarian and Russian languages and needs of their detailed study for the purposes of teaching, lexicographic presentation and practice of translation. Thesis can be used in a comparative study of Bulgarian and Russian terminology and processes of borrowing in the two languages.